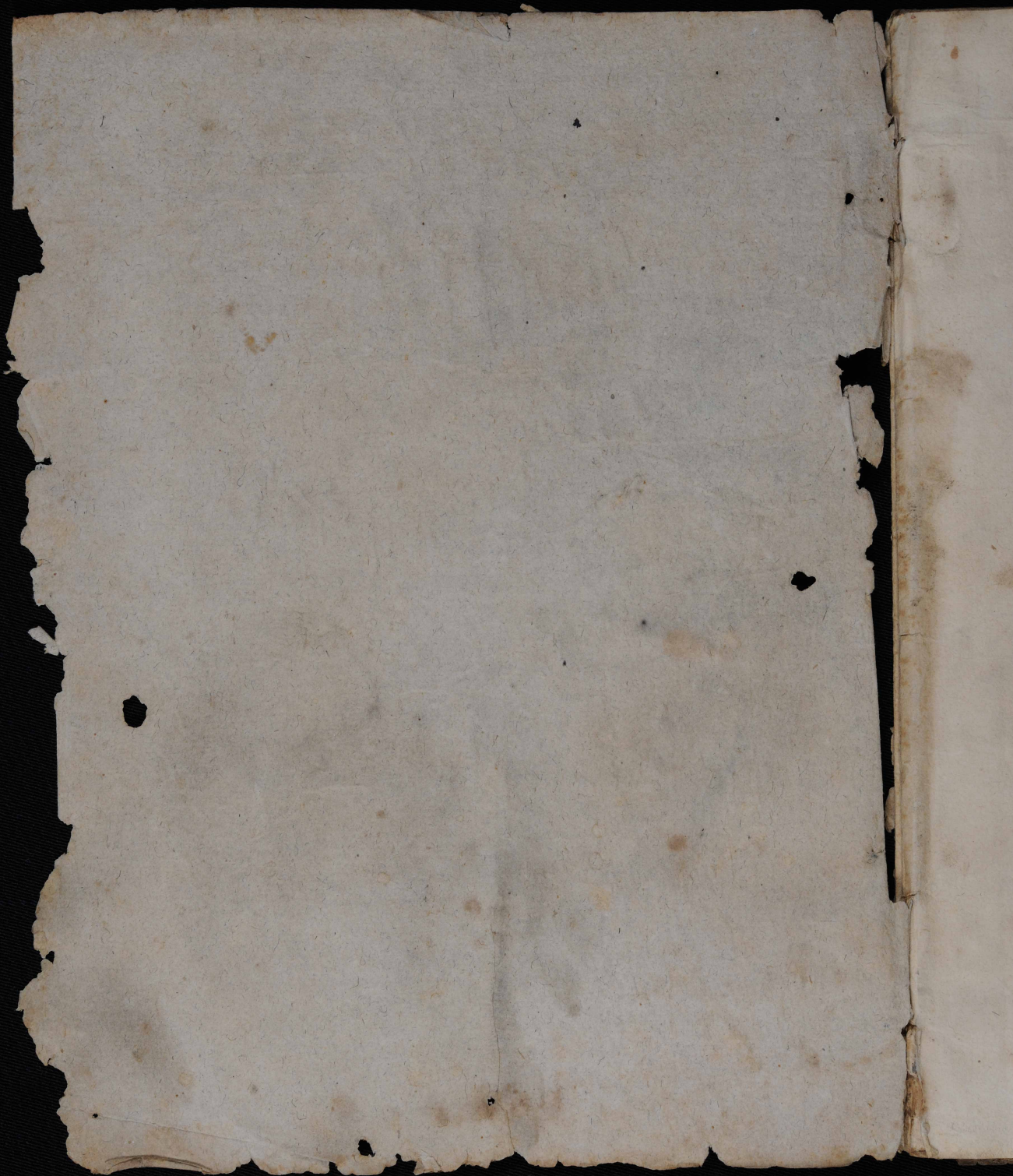

AS de c B.

Faint, illegible text on a white rectangular label pasted onto a heavily stained and torn piece of aged paper. The text is mirrored and appears to be bleed-through from the reverse side of the page.

△

Buti Giuseppe appartiene dal Coll.
dei cappellani comuni pontifici
dal 2 aprile 1878 con titolo mons.

Figura anche come Assistente onorario
della Specola Vaticana.

Tutto ultima volta nel 1925.
(Annuario Pontificio). Probabilmente
è morto in quest anno.

(Scelus)

J

N

f

h

n

a

d

H

b

t

er

op

e

d

es

m

G

t

lu

re

In Doctrina ^{D. Augustini} B. observata a Lessio
1. Propositio.

Non ideo sortitur gratia effectum, quia voluntas col 927^a
humana ei cooperatur: neque est in potestate
hominis ut gratiam faciat efficacem, quae alioquin
non esset nisi sufficiens: et contrarium alienum
a sententia D. Augustini, et scripturarum
divinarum.

Examen.

Haec propositio videtur evertere libertatem ar-
bitrii in operibus pietatis: si enim non ideo gra-
tia sortitur effectum, quia voluntas ^{humana} cooperatur
ergo non pendet a voluntate humana quod bonum
opus sit vel non sit. Conseq. patet quia si
efficientia et influxus gratiae in opus non pen-
det a nostra voluntate, etiam ipsum opus quod
est terminus intrinsecus illius efficientiae et
influxus, non pendet a nostra voluntate.

Quod etsi per se videatur satis manifestum,
tamen declaratur a simili. si in nostra vo-
luntate vel intellectu esset aliquis habitus eius
~~est~~ conditionis et naturae in operando, ut a
voluntate nostra non penderet, quod illi operetur;

per se ipsum est effectum quocumque eius a nostra voluntate non pendere. ergo pari modo si gratia efficax eius est conditionis in operando, ut non pendat a nostra voluntate quod effectum habeat; manifestum est illum effectum (qui est ipsum opus supernaturale) non pendere a nostra voluntate; ac proinde non esse liberum: quod quomodo sane doctrinæ congruat, non video.

2. Si gratia non ideo sortitur effectum quia voluntas humana ei cooperatur; peto quæ sit causa cur sortitur effectum. Dico, ipsa efficacia gratiæ, quam habet in actu primo: hæc enim est causa cur sit efficax in actu secundo, hoc est cur effectum habeat. Contra ut gratia sit efficax in actu primo, nullo modo est in potestate voluntatis, iuxta hunc authorem. similiter non est in potestate voluntatis, ut hæc efficacia in actum secundum exeat, & effectum sortatur, ut idem docet. quomodo ergo ipsi effectus (qui est nostre consensus) est in potestate voluntatis? si enim efficacia cause non est in potestate voluntatis; inquit effectus illi efficacie necessario coherens est in potestate. Certis. Sed certum est a voluntatis libertate & negligentia

pendere, quod gratia sit inefficax, seu effectu careat.

ergo etiam certum esse debet, ab eius cooperatione
pendere quod sit efficax, seu effectum habeat.

Ante dicens patet. quia scriptura plurimis locis *Isal. 94.*
docet homines torrere corda sua contra vocat, *Hebr. 3.*
omni dominam: gratiam Dei in vacuum recipere, *2. Cor. 6.*
et negligere; Spiritu sancto resistere: et idcirco, *1. Timot. 1.*
Act. 7.
eo graviter eos reprehendit. unde perspicue sequitur
a nostra libertate pendere, quod gratia effectu careat,
atque adeo hanc carentiam effectus esse liberam:
alioquin non imputaretur nobis ad culpam. Quod
si carentia effectus nobis est libera, etiam productio
effectus a gratia nobis est libera: hoc est, si in
nostra potestate est efficere ut gratia effectu
suo careat, et sit inefficax; etiam in potestate
nostra est efficere, ut effectum habeat, et sit efficax.
quia libertas est oppositorum: unde si alicuius
operationis privatio vel cessatio est in nostra po-
testate; fieri nequit quin etiam positio illius ope-
rationis in nostra potestate sit. Quicumque ergo dicit
a nostra libertate pendere quod gratia sit inefficax
et effectu careat: etiam fatere debet a nostra liber-
tate pendere, quod sit efficax seu effectum habeat:
alioquin non loquitur consequenter, nec satis intelligit

quod dicat. similiter qui negat a nostra libertate pendere
quod gratia effectum sortitur, sed putat id aliunde
provenire (cumpe a divina predestinatione & effi-
cacia gratie) hoc ipso negat a nostra libertate
pendere, quod gratia effectum carcat. quod cum non sit
sane doctrine consentaneum, nec illud quod ex hoc
perspicue sequitur, et necessario est commune.

4. Quando sunt duae causae partialis unius effectus,
constituentes unam causam integram; si operatio
et influxus alterius non est in potestate alterius,
communis effectus non potest esse liber. ut enim
effectus sit liber respectu causae partialis, necesse est
ut influxus et operatio alterius causae partialis sit
in ^{potestate} alterius, cui effectus liber dicitur, potestate.
quia ut effectus communis sit in potestate oportet
ut totus influxus necessarius ad productionem illius
effectus et singularum causarum concurrentium
sit in potestate: ut per se constat. Cum ergo gra-
tia et liberum arbitrium sint causae partialis boni
operis, constituentes unam causam integram et ade-
quatam; si in potestate liberi arbitrii non est operatio
ratio et influxus gratiae, ita ut ab illius cooperatione
pendeat, quod gratia hic est nunc partialiter efficiat
opus: perspicuum est ipsum opus non esse in potesta-
te liberi arbitrii. quia tota operatio necessaria ad

item opus non est in eius potestate.
¶ Rursus, quando sunt due cause partiales
concurrentes hic et nunc ad certum opus, necesse est
vel utramque ea se esse determinatam ad concurrendum
inducendo hoc tempore: vel alteram, ^{determingeri} ad altera; vel utramque
quae ab aliquo tertio: atque gratia et liberum ar-
bitrium non sunt ea se determinata, ut hic et nunc
producant hoc opus: ut patet si patet: nunc etiam
determinantur ab aliqua causa extrinseca: quia
talis determinatio repugnat libertati. ergo necesse
est ut voluntas determinetur a gratia, vel ut gratia
determinetur a voluntate. Si voluntas determinetur
a gratia quomodo actus est liber; cum in potestate
voluntatis non sit quod gratia sit efficax,
et ipsam determinet? Si autem, ^{voluntas} determinat gratiam;
quomodo in potestate voluntatis non est ut gratia
sit efficax, cum illam secum trahat in opus?
¶ Præterea iuxta hanc sententiam tota ratio
cur fiant hic et nunc, hic vel illa bona opera
non erit referenda in voluntatem humanam, viribus
gratiæ pro sua libertate utentem; sed in decretum
divinæ voluntatis, et gratiæ efficacis, v. g.
si queratur cur Petrus totis temporis momentis

non alius facit ista opera bona? Quidam dicit quia
Deus istis momentis non alius dat gratiam effi-
caciem cur hodie tantum fecit tria opera bona,
heri decem, nudius tertius duodecim? quia hoc dicit
Dedit illi ter gratiam efficacem; heri decem
pridie duodecim: atqui hoc est contra communem
verbum Doctorum et Fidelem qui id referunt in vo-
luntatis humane libertatem, et maiorem vel mi-
noris diligentiam.

7. Hoc sententia videtur manifeste tollere auxi-
lium, sicut vero sufficiens quod non sit efficax.
Auxilium enim sufficiens est quo voluntas instru-
ta potest ^{illud} producere effectum; et consequenter effi-
cax ut ^{illud} auxilium effectum sortiatur: hoc enim
duo necessario sunt connexa, immo per se eadem: hoc
ipso enim quo voluntas vi gratie instructa pro-
ducit effectum, facit ut ipsa quoque gratia effe-
ctum habeat, cum effectus sit communis. Atque
non est in potestate voluntatis, ut gratia que alicui
quin ea se non esset nisi sufficiens fiat efficax
et sortiatur effectum; ut hic auctor affirmat:
ergo illa gratia que vocatur ea se sufficiens,
non est vero sufficiens ea parte ut, sed solum
verbaliter dicitur sufficiens: ac proinde nulla est
vero sufficiens, nisi que est efficax.

Confer quia illa gratia non potest rite dici sufficientis,
que neque ex se effectum habet, neque liberum
arbitrium efficiere potest ut effectum sortiatur.

P.^o Dico si in Deo non esset prescientia
conditionata, non esset dubitandum quin liberum arbitrium
gratiam, que ex se est sufficientis, posset addere
efficaciam. quia tunc non haberet efficaciam, quam
illi modo tribuunt ratione prescientie conditionate.
atque illa prescientia non immutat illo modo gratie
aut liberi arbitrii conditionem, sed solum praevidet et
effectum ex hypothese futurum. ergo etiam posita
illa prescientia liberum arbitrium poterit gratiam
addere efficaciam.

Secunda Propositio

Duo hominibus eandem omnino gratiam existentem lib. i. de
habentibus qui dicit fieri posse, ut alter cadat, gratia c. 13.
alter non cadat; quia libera voluntas manet et col. 429.
potest pro arbitrio gratiam sequi, vel ei resistere,
contradicit Apostolo: qui 1. Cor. 4. prohibet
fidei in infidelium adversus infidelium; et rationem
addit quia fides que illos discernit, est donum
Dei quod illi datum est, et alteri non est datum.

Examen.

In hac propositione quattuor puncta insinuantur quae

non videtur probanda. 1. duobus eandem omnino gratiam
excitantem habentibus fieri non potest ut alter cadat
alter non cadat. 2. Non est in potestate vo-
luntatis in eo casu gratiam sequi, vel ei resistere.
3. Qui dicit in casu proposito fieri posse ut alter
consentiat, alter dissentiat contradicit Apostolo
1. Cor. 4. 4. Non ideo iste cadit ideo non
cadit, quia voluntas libera in illo sequitur gratiam,
in hoc resistit gratie; sed quia fides est domum.
Dicit, quod illi datur huic non datur.

Primum Dunctum non videtur probandum: quia non videtur
consentaneum definitioni Concilii Tridentini sess. 6. c. 5.
et can. 4. ubi dicitur hominem cum eadem gratia
preueniente, cum qua de consentit posse dissentire.
si enim idem homo v. g. Paulus qui consentit cum
eadem gratia poterat verè et propriè dissentire, et
resistere gratie ut Concilium dicit: ergo Paulo
consentiente alius homo v. g. Petrus habens eam-
dem gratiam preuenientem potest propriè et verè
dissentire. Quid enim refert an sit idem, an alius
cum sit eadem gratia preueniens? cur quod idem potest
et alius non potest? ponamus ergo Petrum ipsa
dissentire. nihil enim absurdi est ponere ipsa fieri,
quod fidei poterat.

Sed inquit ad gratiam non solum pertinet motus,
sed etiam calitatio interna, sed etiam circumstantia loci,

temporis personae etc. Verum certum est cum iisdem circum-
stantiis loci temporis personae cum quibus consentit potest,
ipso viro et proprie dissentire iuxta definitionem
Concilio.

Secundo peto quid causa sit cur fieri
non possit ut cum pari omnino gratia preueniente
alter consentiat alter dissentiat? Respondet, quia
qui consentit accipit gratiam cum illis circum-
stantiis cum quibus Deus sciebat illum consensurum.
qui vero non consentit, non accipit gratiam cum
illis circumstantiis, cum quibus sciebatur consen-
surus: ac proinde non esse dubium quin eius qui
consentit gratia longe maior fuerit.

Secundo contra, quia hoc nihil videtur esse aliud
quam tunc veritas, et rem per se manifestam tunc
per sermonis obscuritatem. nam cum dicitur, fieri
non posse ut cum aequali gratia alter consentiat,
alter dissentiat: nihil aliud significabitur quam
fieri non posse ut alter consentiat, alter dissen-
tiant, si Deus novit cum tali gratia utrumque
consensurum vel utrumque non consensurum: quod
nemo sane mentis vocari potest in dubium. Si enim
aequalis gratia non est dicenda, nisi preuisus sit et
qualis effectus, quomodo dubium esset potest an fieri
possit, ut cum aequali gratia alter consentiat, alter
dissentiat? Secundo quomodo hoc explicandi ratio

coheret cum ceteris, et recte aptari potest illi loco apostoli,
Quis te discernit? Denique si per gratiam peccatis
miser non est, nisi peccatus sit per effectus: ergo
nec in Angelis fieri potuit ut aliquis eorum cum
pari gratia dissentiret alio consentiente. quod non
est consentaneum doctrinae S. Augustini lib. de
corrop. et gratia c. 10. et ubi docet alios
per liberum arbitrium cadentibus, alios per idem liberum
arbitrium stetitisse; totam discretionem referens in
libertatem arbitrii habituali gratia instructi.

Secundum Puritum non videtur probandum. si enim in eo
casu non est in potestate voluntatis gratiam sequi,
vel ei resistere; quomodo manet libera, cum in neu-
tram partem se fluctandi mandat potestas?

Dices non negari quia voluntas in eo casu possit gra-
tiam sequi vel ei resistere, sed solum significari
hinc non recte probari fieri posse ut duobus aequali
auxilio habentibus, alteri cedat alter non cedat; ut
volebat altera opinio.

Sed contra, si in eo casu voluntas unus potest gra-
tiam sequi, et voluntas alterius gratiae resistere:
ergo poterit alter ab altero se discernere. discretio
enim fit sequendo gratiam, et per eam credendo. atque
hoc est contra apostolum, ut isti volunt. non enim
solum apostolus docet hominem non discernere seipsum
actu; sed etiam non posse seipsum discernere. tam cum

absurdum est secundum Paulum & Augustinum, quod homo
seipsum possit discernere, quam quod ipsa petra se
discernat. unde patet hic negari in potestate volun-
tatis esse sequi gratiam, vel ei resistere. quod
quomodo sane doctrinae consentiat, non videt.

Tertium Tunc non videtur probandum, quia in eo
supponitur sensum Apostoli esse, duobus habentibus
auxilium sufficiens ad credendum, fieri non posse ut
alter per illud auxilium credat, altero nolente credere.
quod profus a veritate alienum est. non enim idem Ap-
tolus ait quis se discernit? ut significet liberum
arbitrium per vires gratie sufficientis non posse credere.
hoc enim sane doctrinae repugnat sed prout Augustinus
passim explicat, ut mox non posse credere solis viribus
nature, ut patet docuit Pelagianum. Unde addit: quid
habes quod non accepisti? quasi dicat: etiamsi habes
fidem, quam alter non habet, tamen, illam fidem non habes
per vires nature, ut possis ^{te} gloriari quasi non
accepisti sed per vires gratie, a qua tua fides omnem
suam dignitatem et pretium habet.

Denique: 4um Tunc non videtur probandum, quia videtur
tollere voluntatem, et totum discrimen credentis et
non credentis referri in divinum beneplacitum: si enim duobus
auxilium sufficiens habentibus queratur cur alter credat,
alter non credat, videtur esse, quia credere est donum

Dei quod donum Deo placuit dare illi non isti. hęc enim erit
propria et ultima ratio huius discriminis. quod si ita est
quomodo ipsum credere erit liberum, cum non sit in potes-
tate voluntatis, ut illud Deus det, vel non det?
Etiam quomodo qui non credunt, non poterunt suam menda-
citatem excusari, quod Deo non placuerit illis hoc donum
dare, sine quo nullo modo credere poterant? Si dicitur
casu fuisse in potestate illorum accipere illud donum,
ac proinde ipsis imputandum si non acceperint.

Contra ergo propria ratio quod hic credat, ille non credat.
posito auxilio sufficienti in utroque non est discrimen
beneplacitum, sed libertas arbitrii auxilio gratis utentis
vel negligentis. etsi enim credere sit donum Dei; tamen
etiam est opus liberi arbitrii: ac proinde quod hoc donum
actu adsit vel absit (posito auxilio sufficienti) pendet
a libertate arbitrii. quo fit ut ipsum liberum arbitrium eo
casu per gratiam liberè credendo, seipsum viribus gratis
distinguat ab eo, qui non vult credere.

Tertia Propositio

col: 429

Quod is qui credit non possit gloriari adversus non
credentem, id non provenit ex eo quod viribus natu-
re absque auxilio sufficienti gratis non credidit.
sed quia non credidit absque gratia efficaci, quam
Deus illi dedit non alteri.

Examen.

Hæc propositio non videtur admittenda. 1° quia ex ea sequitur
tunc credentem adversus non credentem posse gloriari quasi
non accepit, si in Deo non esset præscientia conditi-
onata, vel in conferendo gratiæ auxilio istius præscientiæ
non haberet rationem, sed conferret illud secundum cir-
cumstantias occurrentes. tunc enim Deus non distin-
gueret illum seligendo illi gratiam efficacem qua effi-
cax est, atque falsum est quod eo casu posset credens
se gloriari quasi non accepisset quia non magis posset tunc
virtus nature crederi quam modo: nec minus crederet tunc
per auxilium gratiæ præcipientis et comitantis quam
modo. præscientia nihil mutat circa gratiæ conditiones,
nec eius visus auget, sed solum præiudicat effectum.

2° Quia sequitur Angelos qui steterunt posse gloriari
quasi non accepissent adversus eos qui lapsi sunt.
nam secundum Augustini doctrinam non steterunt illi
per gratiam efficacem, quam Deus illis peculiari modo
seligerit, sed per liberum arbitrium: atque id plane
absurdum est ergo.

3. Qui gratis oblatam dignitatem vel opes accipit,
et efficitur sublimis et opulentus, non potest gloriari
quasi non accepit, etsi ad accipiendum non fuerit
efficaciter impulsus ab alio: ergo multo minus potest
gloriari quasi non accepit, qui non suis viribus,

suis sed auxilio gratie sufficientis donum fidei completi-
tur, etiamsi per gratiam ex se effectum non fuerit
ad hoc impulsus.

4. Propositio.

464. Illis verbis Domini Joan. 15. Non vos me
elegistis, sed ego elegi vos, et posui vos ut
catis et fructum afferatis et fructus vestri
maneat; significatur hoc absolute persuetu-
raturas usque in finem.

Examen.

- Hec expositio videtur aliena a mente scripturæ.
1. quia si vera esset omnes Apostoli fuissent obligati
iudicio fidei Catholicae se persueturatos, et fore saluos.
quod non videtur aliis scripturæ locis consentaneum.
  2. quia manifestum agit de illa electione de qua
c. 6. dixit. Nonne ego vos duodecim elegi, et
ex vobis unus Diabolus est? Vbi clarum est non
agit de electione ad gloriam ante premissa merita, quia
Iudas erat unus ex illorum numero: sed ad hoc Apostolatus.
de qua Luc. 6. dicitur vocatis Discipulis elegisse
ex illis duodecim quos vocavit Apostolos.
  3. Quia non loquitur de fructu private operationis, sed
predicationis, et officii Apostolatus: namque quod

conuersuri essent mundum, ita Crisost. Grill. Lactantius.
 Theoph. Euthim. & alii veteri Patris. Videtur Tollet
 & Maldonat in hunc locum. Denique quia electio
 omni predestinatione Christus nunquam sibi tribuit,
 sed Patri ut Matth. 20. Non est enim dari vobis:
sed quibus peratum est a Patre meo & cap. 27.
Venite benedicti Patris mei etc: & cap. 11. ita
Pater quoniam sic placitum fuit ante te. Luc. 12.
Complacuit Patri meo dari vobis regnum etc: & ratio
 est quia Christus hic loquitur ut homo: illa autem
 electio est aeterna. Deinde Patri tribuitur provi-
 dentia & gubernatio rerum: illa autem electio est
 pars providentiae.

Dicit S. August. lib. de predestinat. ss. c. 17.
 hunc locum exponit de electione aeternae predestinatio-
 nis. fatetur. verum per electionem non intelligit elec-
 tionem ad gloriam ante praeserta merita, sed electionem
 ad fidem. solum enim intendit probare Apostolos non
 fuisse electos ad fidem Christi ex meritis liberi ar-
 bitrii, sed ex gratia contra semipelagianos; ut patet
 locum intuenti. immo toto illo opere nihil aliud con-
 tendit quam fidem, & initium fidei, hoc est, ipsum
 affectum credendi esse donum Dei, nec posse haberi
 viribus naturae: ut ex initio & fine illius libri; atque

ex toto contextu colligitur.

2^a.

463.

Cum Dominus Joannis 10 ait: sed vos non creditis, quia non estis ex ovis meis: reddit causam cur Judaei non crederent, nimirum quia Deus non dederat illis gratiam efficacem: ubi vero non dederat, quia non erant de numero electorum.

Examin.

Hac expositio non videtur consentanea menti scripturæ, quia causam incredulitatis Pharisæorum refert in defectum gratiæ; atque non nisi modo improprie dici potest præsertim de illis, qui tot signa viderant, quod idcirco non credant quia Deus non dedit gratiam efficacem que necessaria ut actu credant. nam Ecclesi. 15. dicitur. Ne dicitis per Deum abestique enim dicit ne feceris.

2. Mens Domini erant reprehendere Pharisæos quod non crederent: at quomodo illos iure videtur reprehendere, si causam non credendi refert in defectum gratiæ, et electionis diuinæ, cuius ipsi nullo modo sunt causa. vnde non tam ipsorum libera voluntas, quam diuina obicitur accusari videtur. 3. Cuius fructus fuisset hæc oratio: idcirco non creditis post tot signa, quia Deus non dedit vobis gratiam efficacem: et idcirco non dedit talem gratiam, quia vos ex

ex merito suo benefacito noluit eligere. Imo quis huiusmodi
oratione non offenderetur, cum prima origo incredulitatis
Statuatur in Divino beneplacito. 4. Gratia efficax est
omnino necessaria ut quis actu credat. fieri enim
nequit ut quis credat, non habens gratiam efficacem;
ut author scilicet fatetur: atqui non erat in potestate
Pharisaeorum hanc gratiam habere: tum quia non erat
in eorum potestate ut essent ex illis electis, quibus
sola haec gratia est preparata: tum quia nihil poterant
actu ex se ipsa facere ad hanc gratiam obtinendam
sine gratia efficaci, cum ea sit necessaria
ad omne opus bonum etiam ad orationem. quomodo ergo
non credere poterat eis imputari ad culpam? non enim
potest cuiquam verti culpa quod non faciat id ad quod
non habet auxilium necessarium, nec in eius potestate est
illud auxilium habere? Dicitur. habebant auxilium suffi-
ciens per quod poterant credere; et idcirco non excu-
santur. at quomodo habebant auxilium vere sufficiens,
cum in potestate illorum non esset ut sortiretur
effectum ut ipsi tradunt. quomodo habebant auxilium
sufficiens, cum fieri non posset, ut actu crederent per
illud auxilium, nisi acciperent aliud efficacius, quod
non erat in illorum potestate? Denique cum quis
habet auxilium vere sufficiens ad aliquod opus, non possu-
mus dicere causam ^{non} cur faciat istud opus esse,
quod non datur ei auxilium efficacius: quod si ipse
noluit obtato auxilio uti, tum facile possit.

Vnde talis causam asserimus in eius libere voluntate
sic de Angelis e. Sedano propter dicitur non possumus
dicere non ^{in iudicia} statuisse, quod Deus gratiam illis efficacem
non dedisset, sed quia per liberum arbitrium noluerunt:
ut recte S. August. lib. de corup. et grat. c. 10 et
u. docet. Eadem est ratio ubique auxiliium est verum
sufficiens.

Quinque non est certum, quod omnes illi quos ibi aliquis
batur Dominus, fuerint absolute damnandi. alioquin
potuissent ipse de sua salute desperare, et omnes fuisse
obligati credere illos nunquam salvandos; que omnia videntur
tur ovia. *Ca. Propositio.*

464.

Homo potest quidem per gratiam Dei velle e. cur,
vult. p. curare et bene operari; tamen fieri
nquit ut reppa firuet ad brauium, nisi ea
peculiaris misericordia detur ei perscurantia. prop.
terea dictum est ab Apostolo, Non volentis, neque
currentis sed misericordis est Dei.

Examen.

Hec propositio neque consentanea videtur menti Apostole,
neque vera. nam quod ad Apostolum attinet, non liquitur
de volente et curante per gratiam sed per vires na-
ture et sensus esse videtur. assequi veram iusticiam,
non est volentis neque currentis per vires nature, et
opera legis, quo modo Iudei volebant et curabant. sed

Dei misericordis; quia Deus per gratiam suam debet proceris
nisi et iuari. Unde August. epist. 106. his verbis
Apostoli commemoratis ait. hoc propter eundem
est, qui per gratiam Dei liberantur iustificuntur. et
hoc sensu passim ipse illo testimonio Apostoli videtur:
ut epist. 105. 106. lib. de bono perseverant. c. u. et
alibi. maxime enim valet contra Pelagianos et semipelagi-
anos. Nemo unquam Patrum illud intellexit de voluntate
et curruentibus per vires gratiae.

Quod si rem ipsam spectamus, non videtur vera. certum
enim est in potestate baptizatorum esse per gratiam
quae ipse ex parte Dei est preparata, perseverantibus
et assequi brauium. ita enim docet Concilium Arausic.
can. 25. hoc etiam secundum fidem Catholicam credimus,
quod accepta per baptismum gratia, omnes baptizati Christo
auxiliantes et ad cooperantes, qui ad salutem pertinent
possint et debeant, si fidei laborare voluerint, ad
impleti. quibus verbis manifesto significatur per gratiam
quae omnibus ex parte Dei est preparata, et quam si
lactu non habent, facile possunt obtinere, esse in potesta-
te illorum prestare perseverantiam: ac primum non requiritur
alia peculiaris misericordia, quam habet non sit in illorum
potestate; quaeque solis electis preparata sit. Idem pro-
batur ex Conc. Trident. sess. 6. c. 13. de perseverantibus
tunc neminem nemo certi aliquid absolute certitudinem pollicetur,
tunc; tametsi in Dei auxilio firmissimam spem collocare

et reponere omnes debent. Deus enim nisi ipsi eius gratie
desiderent, sicut coepit opus bonum, ita perficiat operans
vult et perficiat. si dominus iustificati firmisimam operam
in auxilio dei reponere debent: ergo omnibus de parte dei
preparatum est omni auxilium necessarium, ut ipsa per
se veniant: et in potestate illud est illud habere in actu
secundo: ac primo preter illud non requiritur alia potentia,
vis misericordia solis electis de parte dei preparata.
Rursum in potestate iustorum est gratie dei non deseri:
ergo in eorum potestate est efficere, ut Deus in illis operi
tur perseverantiam: ergo dei non potest iustificatis
preter gratiam, que omnibus preparata est, necessariam
esse ad salutem consequendam aliam quondam peculiarem
gratiam quam habere non sit in eorum potestate.
Neque enim illa misericordia, de qua loquitur Apostolus,
est in potestate curantis et volentis. Denique si
omnibus iustificatis preparatum est auxilium vere sufficiens
ad perseverandum, cur fidei nequit ut aliquis per illud
auxilium ipsa perseveret: aut quomodo illud auxilium
de parte dei est vere sufficiens, quod tale est ut
fidei non possit, ut aliquando effectum ipsa habeat

7° Propositio.

463. Nemo potest venire ad me, nisi Pater meus traxerit
eum. His verbis non significatur hominem sine
tractu Patris non posse venire ad Christum
(quia qui habet auxilium sufficiens potest venire)

sed significatur infallibile esse neminem sine tractu Patris ipsa venturum.

Examen.

Haec expositio non videtur profunda. Quia auct^r,
tum ^{sufficiens} non vult pertinere ad tractum Patris. si
ita est, verum erit hominum sine tractu divino has
sibi sufficientes vires ad credendum, et verum
posse credere, etiamsi actu et ipsa non credit.
Atque (ut alia omittam) hoc aperte repugnat
definitioni Concilii Trident. sess. 6. can. 3. Si
quis dixerit sine preueniente Spiritus sancti
inpiratione atque eius adiutorio hominum credere,
esperare, diligere, aut poenitere posse, sicut opore
tut etc. anathema sit. hic non solum loquitur
de actu, sed etiam de potentia.

2° si non posse in testimonio Domini, idem est
quod effectum non fore, cur hunc modum interpretari
tam non poterimus aliis locis similibus applicari:
ut cum dicitur: sine me nihil potestis facere, non
significatur hominum sine Christi auxilio non haberi
sufficientes; sed ipsa nihil boni effecturum?
imo cur simili modo non poterimus interpretari
dictum Concilii, ut dicatur homo non posse credere,
sine inpiratione divina, non quod sufficienter
auxilio careat, sed quia ipsa non credit!

3. S. Aug. passim ex hoc loco contra Pelagianos
et eorum reliquias probat hominem non posse credere
sine habere sufficientes vires absque tractu Patris.
De viribus enim maxime fuit questio. Et sani si
habentur sufficientes vires sine tractu Patris
nulla est ratio cur non aliquando sequatur effectus.
Vnde enim indicari potest, vires esse vires sufficientes
nisi aliquando in opus crederint? Sinque tractus
istud non est preparatus nisi electis, ut ipsa docent:
si ergo istud tractus est necessarius ut per ipsa ve-
nias ad filium: quomodo sine illo tractu habes auxi-
lium verum sufficientis ut venias ad filium? Item
quomodo imputatur tibi quod non venias, cum dedit tibi
auxilium necessarium?

Octava Propositio.

um S. Paulus Act. 13. multis predicaret sola
Lydia purpuraria credidit: cuius rei causam
videns S. Lucas, ait. Aperuit Dominus eius cor
intelligendi his que dicebantur a Paulo. Cur autem
aperuit Dominus cor eius et non aliorum, nisi
quia ex eo numero sola ipsa preordinata erat
ad vitam eternam (ante premissa opera) ut idem
Lucas dicit de aliis qui crediderunt Act. 13.

Examen.

Hec non videntur solida. Quia non sola Lydia credidit,

Sed etiam tota eius domus, quam Apostolus baptizavit,
ut ibidem dicitur. 2. Unde colligi potest quod idcirco
eo illius solius cor Dominus aperuit, eo quod ipsa
sola ex illo numero esset electa ad gloriam ante
omnium operum perversionem, cum Scriptura id minime
insinuet: nam fieri potest ut etiam aliqui alii credi-
derint, etsi huius solius propter ea que sequuntur
mentio fiat. Simodo etiam si alii tunc non crediderint;
verisimile est aliquos ex illis postea credidisse. erant
enim plurimi. Præterea ex eo quod quis credit non
recte colligitur illum esse electum ad gloriam ante
sua opera: multi enim non electi credunt: neque ex eo
quod quis hoc tempore non credit, recte colligitur illum
esse reprobum. 3. illi qui tunc non crediderunt
tamen habebant auxilium sufficiens ad immediatè cre-
dendum, non ideo non crediderunt si propriè loquendum
sit: quia Deus non aperuit cor eorum per gratiam
ex se operationem. quid hoc ipso quo dat illis auxilium
sufficiens iam inchoatè aperit cor, & paratus est com-
plere aperiri hoc est ipsum consensum & voluntatem
tam credendi operari si gratiè accipere volint eorum
perari. Itaque quod Deus non aperuit corda eorum
compleri, ipsi in causa fuerunt: nam in potestate
eorum per gratiam prævenientem, quam acceperant;
& comitantem, quam acciperent in sua potestate habebant,
erat, ut Deus ipsum credendi affectum in ipsis opte-
raretur. Itaque ex hoc loco neque electio illa præmia

nihil gratia ex se efficax recte colligitur.
Nihilque his obstat illud quod Act. 13. dicitur: Didicerunt
quotquot perordinati erant ad vitam eternam: quia illi
locus vel non intelligitur de predestinatione, ut multi
recentioribus ostenderunt: vel legitur solum de predesti-
natione ad fidem pro illo tempore. non enim eadem
bilis est aliquos omnes, qui tunc non crediderunt fuisse
reprobos. Denique nihil ^{coact} illud interpretari de electione
absoluta ad gloriam ante previsa merita: ut Vasquez
et alii recte ostenderunt.

9^a Propositio.

1. Simi persequantibus bono nemo persequari potest.
2. Hoc autem ^{donum} ~~bonum~~ non datur ex meritis etiam
per gratiam factis, sed ex gratia.
3. Et quamvis omnes iusti persequari possint, si
velint.
4. Tamen soli illi persequantur qui habent hoc donum
persequendi usque in finem. 5. Ac per
hoc salus et predestinatio ad salutem ex volum-
tate Dei simpliciter pendet.

Examen

Hec propositio habet 5. partes seu membra. i. membrum
certum est. sed dicitur aperte fugari cum tertio ubi
dicitur: iustos omnes persequari posse, si velint.

quomodo enim omnes persecurari possunt, si velint cum
certum sit non omnes haberi donum perseverantiae,
sine quo persecurari non possunt: quod donum non om-
nibus est preparatum sed solis electis, quibus etiam
non datur ex meritis, sed ex gratia ut in 2° membro
dicitur.

Quod dicitur dicitur in 1° membro neminem sine
dono perseverantiae posse persecurari; non quod re vera
non possit: sed quia nunquam fuit ut quis sine hoc
dono perseveret. hoc plane videtur mens auctoris.

Sed contra. ergo vera est haec propositio: homo sine dono
perseverantiae veri et proprie potest persecurari.

quod non videtur admittendum. non enim homo magis
potest persecurari sine dono perseverantiae; quam potest
credere sine dono fidei, aut poenitere sine dono poenitentiae.
atque nullo modo potest credere sine dono fidei, etc: ergo
nec persecurari sine dono perseverantiae. Quod ipsa
perseverantia est donum perseverantiae, iuxta doctrinam
S. August. de dono pers. c. 6. atque nemo potest
persecurari sine perseverantia; ergo neque sine dono
perseverantiae.

Ad id. si absque dono perseverantiae nemo potest perse-
curari quomodo omnes iusti dicuntur persecurari posse, cum
non omnes habent donum perseverantiae.

Respondio. quia etsi actus non habent hoc donum, tamen
ex parte Dei est illis preparatum: et in potestate illorum

Et illud actu haberi, si diligenter gratis diuinit cooperari
volunt ut ea Concilio Araus. et Trident. supra ad
6. propositionem attestatum est. sic nemo potest quicquam
facere sine concursu diuino: tamen quia hic concursus
est et preparatus ex parte Dei, et in potestate
illius est illum haberi, ideo absolute dicitur posse
operari. Ex quibus patet 1um et 3um membrum non co-
trari, sed pugnantia.

2um membrum non videtur protandum: quia non congruit
doctrinae S. Aug., qui sup. lib. de bono perseruit. c. 6.
docet nos hoc donum posse suppliciter emeri.

Si possumus emeri ergo datur ex meritis gratie.
quicquid enim intuitu peccati vel bonorum operum
datur, ex meritis dari censetur iuxta August.

Secundo si donum perseruantis non datur unquam ex
meritis gratie, sed solum ex modo Dei beneplacito,
absque ullo meritorum intuitu: quomodo verum est
omnes iustos posse perseruari, cum in potestate illorum
non sit haberi hoc donum, et sine hoc dono non possint
verè et propriè perseruari? sicut si concursus diui-
nus necessarius ad ambulandum non esset in mea po-
testate, sed solum fauoris quibusdam preparatus esset,
non possem ambulare etiamsi reliqua omnia necessaria
supplenderent.

4um membrum verum est sano sensu.

non videtur verum. quia insinuat saltem
fidei a sola voluntate et bonifacito diuino: sicut
in libro secundo dicitur fidei donum perseverantiae.
nam non videtur hoc inferri: et quid aliud sibi vult
illud simpliciter? sicut ergo donum perseverantiae
non datur ex meritis, sed ex gratia, ut habetur in
1° 2°. ita quoque salus confertur non ex
meritis, sed ex gratia. quod non est sane doctrina
ne consonum. Alioquin quis est sensus horum verborum,
ac per hoc salus est predestinatio ad salutem ex
voluntate Dei simpliciter fidei. quomodo hoc ali-
squin ex precedentibus inferitur? et cur salus cum
predestinatione salutis coniungitur, tanquam eadem
sit utriusque ratio quoad non fidei ex meritis,
sed ex sola Dei voluntate?

10. B. Propositio.

Quod parvulorum alius baptizetur, alius absq. 466.
qui baptismi gratia rapiatur, primaria causa
talitatis non potest nisi divina voluntas,
que ab initio usque in finem cursum rerum
ita disposuit, ut cooperirentur eis quas ipsi
elegit.

Examen.

Si primaria causa cur tot parvuli absque baptismo

rapiantur et consequenter perirent non potest esse alia,
quam divina voluntas, ergo de omnibus huiusmodi
parvulis dici poterit: Ideo istis mortuus est sine
baptismo quia Deus voluit ut sic moreretur:
Ideo non est datus ei baptismus; quia Deus
voluit ut ei daretur: que sane verba dura videntur
et piarum aurium offensiva.

2. Quomodo verum est Deum velle omnes homines
salvos fieri, si voluntas ipsius est primaria causa
cur tot parvuli absque baptismo rapiantur? quo-
modo vult illos salvos fieri, quos de se ante pre-
visionem dispositionis verum voluit sine baptismo mori?

3. Si voluntas est primaria causa cur tot infantes
rapiantur absque baptismo: etiam erit primaria causa
cur tot peccatores adulti rapiantur sine poenitentia.
Eadem enim utrobique est ratio. Etsi enim baptismus
parvulorum non pendat ab illorum libertate; pendet
tamen eorum quibus subsunt. &c.

4. Plurimi ex parvulis & secleratissimi perimuntur,
vel adhuc in utero positi, vel recens effusi, quomodo
voluntas divina potest dici primaria causa mortis
istorum?

Sicet, dicere voluntatem divinam dici primariam cau-
sam mortis illorum: quia propter originali peccatum

secundo ut fieri suis motibus. Contra si hoc satis est
ut dicatur primaria causa illius effectus poterit etiam
dici primaria omnium eorum stuprorum et aliorum
malorum, que in vindictam peccatorum permittit non
impediendo iniquas hominum voluntates. quod tamen
nemo Catholicus dixerit. Secundo voluntas divina circa
parvulorum salutem prevenit cursum rerum ut auctor
docet. prius enim Deus statuit qui sint salvandi
et qui reprobandi, quam disponat cursum rerum,
Secundo inquirat et statuit cum providentie ordinem
et cursum ab initio mundi usque ad finem, cum quo videt
fore ut omnes electi salventur, et omnes non electi per-
eant. Itaque quod non electi pereant, non est ex mera
permissione, qua res sinuntur ^{verum} agi suis motibus; sed
ex positiva voluntate que cursum sic disposuit si-
cut aptum noverant ut omnes illi pereant.

Dicos. Non disposuit cursum rerum in eum finem ut non
electi pereant, sed ut electi salvarentur: circa non electos
se habuit solum permissionem. Contra. si de industria non
quessit et seligit cum providentie ordinem, cum quo
non electi pereant, quomodo ex tam infinita multitudine
non electorum, nemo per illum providentie ordinem salvetur.
non enim hoc potest veluti ~~ex~~ casu accidere quod nullus
non electus per illum providentie ordinem salvetur.

Unde necessarium est ut de industria fuerit quesitus
is modus providentie, cum quo Deus scilicet numerum

illozum fieri saluum: sicut pro electis fuit quæsitus hic is
modus prouidentie, cum quo scilicet eos saluandos. Confir-
quia alioquin dei non posset voluntatem diuinam esse
primariam causam cur paruuli moriantur sine baptismo,
vel baptismum consequantur. illud enim insinuat aperte
causas inferiores ad eum finem voluntate diuina disponi,
et dirigi.

U^o Propositio.

469.

Illud Apocalyp. 3. Tene quod habes, ne alius acci-
piat coronam tuam: non ideo dicitur est quod illi
verura coronam posset amittere; sed ut hac com-
minatione perterritus is, cui adhuc incerta est
sua predestinatio, teneat fortiter quod habet.

Examen.

hæc expositio non videtur solida. C. quia si corona ita est
predestinata ut absolutè amitti non possit vana est illa
comminatio, et vanus timor in d. conceptus: quia est d. o
malo quod non potest cuius: cum deus ex se abso-
luto decreto statuerit impediri. sicut si deus firmis-
tè, non sub conditione sed absolutè, statuerit ut
non amittam vitam, vanè essent omnes mortis minæ,
et inanis timor moriendi. frustra minatur quis malum,
cui tam firmæ et potentes causæ obsistunt, ut cuius
minæ responsa nullo modo possit.

2. Erat defectio in his verbis. nam per ea intelligit spiritus

sanctus minime timorem amittendi coronam; ac promittit per
suasionem et iudicium, quo quis inducet eam posse
amitti, et huius rei subesse verum periculum. nam
sine tali iudicio timor consistere non potest: atque si
veri non subest periculum amittendi, falsa est illa
persuasio, et consequenter decipit nos sacra scriptura
falsam persuadens, quod nefas est dicere.

3°. si hęc ratio interpretandi bona est; cur non poterit
simili modo alias scripturę comminationis inter-
pretari: nempe illas solum fieri ad terrorem; non
autem quod illa bona possint revera electis evenire?
facile tamen in sensu composito recte dici, fieri non
posse, ut predestinatus coronam amittat: sed modo nihil
incommodi. nam simili modo dici potest, fieri non posse,
ut reprobus illam consequatur. unde hoc nullo modo em-
pedit quin verum et facile possit amitti et merito debet
tamus nutuere et esse soluti non amittamus: nam illa
compositio ut suppositio pendet a nostra libertate,
scilicet est si ponatur in dicitur sicut ponitur ab auctore.
hoc modo intelligendus S. August. de corrept. et grat.
c. 13. Denique Gabriel Vasquez in 3 part. disp. 23 n. 118. et 121 censet illam
expositionem cum sana doctrina
non consistere.

12. Propositio

Si vera esset opinio eorum qui dicunt liberum ar-
bitrium sufficienter gratia instructum posse
effici, ut illa gratia effectum sortiatur: effectus

423.

impe fides et concursio non esset donum Dei, nec Deus
operaretur velle, sed homo: et homo sensum dis-
cerneret, contra sensum Apostoli. Gal. 4. et
fidelis posset gloriari contra infidelim, quasi non
acciperet. Examin.

Hæc propositio multas habet partes, quas a veritate vidi,
si alienas supra in examini. i. 2. et 3. propositionis
obtusum est.

13^a Propositio.

56. Deus movet et applicat voluntatem humanam
ad omnes suos actus et utitur illa tanquam
instrumento ad opus efficiendum. hæc motio est
necessaria ex parte cause secundæ eo quod causa
secunda habet necessariam dependentiam a causa
prima, in cuius virtute operatur: et quod similis
virtuti impressæ sacramentis per motum, seu usum
quo Deus utitur illis.

14^a Propositio.

56. Ut voluntas humana recipiat influxum seu virtutem
Dei qua applicatur ad opus requiritur ex parte
voluntatis quedam dispositio, quæ nihil est aliud
quam negativa determinatio præcedens tum influxum

Dei, tum actum voluntatis: nempe quod voluntas si-
nat se moveri ab obiecto, vel non sinat. si sinat
se moveri ab obiecto proposito, Deus iam applicat,
& movet ad actum dicendum: si non sinat Deus
iam non applicat neque movet.

5ta Propositio

Et si posita Dei motione impossibile est ut volun- 56.
tas non agat; absolute tamen non est impossibile,
quia videlicet potest voluntas non se disponere
per negativam determinationem ad motionem Dei re-
cipiendam.

Examen.

Hæc doctrina tribus istis propositionibus contenta non vide vide Suarez
lib. 3. de auxiliis
cap. 15. p. 7. et
se aliis ubi hæc
propositionem tanquam
alienam a theologia
veritate, et multa
absurda continentem
refutat.
videtur admittenda. 1. quia est valde nova. quis enim
unquam ~~quod~~ fecit mentionem huius negativæ de-
terminationis? 2. quia tollit intrinsecam & im-
mediatam indifferentiam voluntatis respectu suorum
actuum. et consequenter eos solum facit liberos per deos;
minationem extrinsecam a sua causa negativam libera:
ut patet ex 3. proposit. posita enim motione divina,
qua Deus applicat voluntatem ad agendum voluntas
non manet indifferentis: sed plene determinatur ad agendum
ita ut sit impossibile non agere; ut in tertia habetur:
sed solum dicitur posse non agere quatenus ante motionem

divinam potest sine se moveri vel non moveri. sicut si homo
non posset seipsum loco moveri, nisi impulsus ab alio, ita
tamen ut quotiescunque sineret se impelli, alius ipsum
impelleret, et moveret, ille motus non esset liber nisi ratione
libere permissionis praevidere. simili modo nullus actus vo-
luntatis erit per se et immediate liber, sed solum ratione
permissionis praevidere: quod sane doctrinae non est consen-
tandum. sic enim ipsum amare Deum non esset per
se meritorium et laudabile, sed solum illa dispositio, et
determinatio negativa, qua quis sinit se moveri ab obiecto
proposito. in hac erit tota laus, totumque meritum,
quia tota libertas. fieri modo solum Deum et querens.
alia prava voluntas, non erit per se et immediate culpa-
bilis, sed solum illa negativa dispositio, qua se habet nega-
tively obiecto proposito. in hac tota culpa residet: sicut
cum tu sis impelli a potentiori, si qua culpa tua est
in eo motu, tota est in illa permissione, de qua factum
est, ut alius te ad eum motum impelleret.

3. Quia non minus videtur Deum facere omnium
malorum voluntatem quam sententia eorum qui ponunt
determinationes. quod patet: quia verum ponit voluntas
tam ad omnem actum positivum praedeterminari. ista enim
providentia applicatio et motio, qua Deus videtur volun-
tatem ut in instrumento, et qua posita impossibile est, ut vo-

luntas non mouetur; quid aliud est quam efficax predictio,
natio? nequē refert quod ista predictio non ponatur
in voluntate, nisi voluntate prius libero permittente,
et ita videtur esse liberum quod in altera sententia
locum non habet quia non minus est author mali qui im-
pellit ad malum altero permittente, seu negatiue se ha-
bente; quam qui impellit non cogitantem. Si enim qui
altero positiuo desiderante impellit ad malum, est verus
author mali; multo magis qui impellit eo tantum
nomine, quod alter negatiue se habeat et impelli sinat.
itaque si opus ipsum prauum spectetur, non minus Deus
erit illius author ex hac sententia, quam ex illorum
qui nudam predictionem statuunt: solum in eo
discrimen erit, quod in hac sententia minus inuicem
fiat homini: quia ponitur non predictio ad malum,
nisi prius ipse quodammodo consentiat, et negatiue se
distorat: in altera vero nulla talis expectatur dispo-
sitis ex parte hominis. ¶ Si Deus appli-
cat et mouet causas secundas ad suas operationes
efficaces influxu usque vitur videntur instrumentis:
Ergo in omni opere, etiam prauo Deus est causa prin-
cipalis, voluntas solum se habet instar instrumenti:
ac proinde Deo magis tribui debet hoc opus quam
homini: que doctrina alicui videri posset non differre
a doctrina Luinghi et Caluini.

per intellectum

§. Proposito obiecto pravo, v. g. furto aut sacrilegio voluntas
tam haberi se negativum non est magnum peccatum in no
suo nullum: quia ergo equitate Deus hunc illam appli
cat ad volendum istud obiectum, et implicat tanto malo
non enim equum esse videtur, ut quia proposito malo
voluntas ad illud negativum se habet, idcirco debeat ad
illud applicari et determinari nulla rerum connexio,
nulla lex naturae, nulla ratio providentiae id postulat.
item cur illud negativum se haberi in exemplo proposito,
est potius dispositio ad motum Dei qua applicatur
ad volendum, quam ad nolendum et refutandum? simul enim
proponitur furtum sub ratione boni utilis et sub ratione
mali. 6. Hae sententia aperte innuit volun
tate se negativum habenti, obiectum propositum imprimere
aliquem motum voluntati, priusquam ipsa cooperitur.
Quid enim aliud significant illa verba: si habeat se
negativum movetur ad obiectum? illam enim negationem
volunt esse dispositionem proximam ad suscipiendam
motum obiecti. habet ergo voluntas se merito passiva
ad illam motum. quod sani neque vere philosophi,
neque theologice est conformi. Obiectum enim non movet
voluntatem affectivam, motum illi aliquem imprimendo, sed
obicitur bonitatem suam ostendendo, ut voluntas ipsa se
se et in se eliciat affectum quo in illud fratur.
Dicitur obiectum esse causam partialem et una cum poten
tia voluntatis causare motum in voluntate: hoc enim non est

improbabile. Verum si ita est quod opus est ista dis-
positioni negativa ut obiectum incipiat moueri, oportet
tamen ut ipsa voluntas incipiat, et secundum obiectum tra-
hat ad productionem actus. nam ipsius influxus est cau-
sa cur actus hic et nunc fiat, et cur obiectum hic
et nunc concurret. non enim idcirco hic et nunc actus
libere fit quia voluntas libere permisit se moueri ad
obiectum, sed quia ipsa hic et nunc voluit id se elicitum
actum, et condidit in obiectum. 7. Proposita
sufficienter fidei doctrina habere se negativam est
peccatum. tunc enim non potest voluntas consistere
in negativa dispositione, sed tenetur actu positivo
amplecti fidem, seu velle credere. Idem dicitur in
omni casu, quo urget aliquod preceptum affirmativum:
ergo illa negativa dispositio, non potest esse dispo-
sitis ad recipiendam motionem illam efficacem, qua
voluntas efficaciter mouetur ad acceptandam fidem.
quod enim est peccatum, non potest esse dispositio
ad supernaturale auxilium gratie, quale est illa motio
divina. Conferam. quia quod est dispositio ad illam
motionem, etiam est dispositio ad ipsam fidem, et
ad gratiam iustificationis: ergo si aliqua negatio
actus in voluntate est dispositio, ad quam necessario
ex ordinatione divina sequitur illa motio deter-
minans ad relationem credendi, vel continentiam, eadem
negatio erit dispositio ad quam necessario sequitur

fides et iustificatio. ex dispositione enim illa nega-
tiva necessario sequitur motio divina determinans;
ex motione volitio credendi, si agatur de fide vel
contritio si de reconciliatione. ex volitione credendi
ipsum credere, et fidei donum: ex contritione in-
fusa ^{gratia} et iustificatio: itaque pura negatio, pura
cessatio ab agendo que vel est peccatum, vel sal-
tem est naturalis, pro qua voluntas neque gra-
tia eget neque etiam concursu generali erit motus,
satis dispositio ad quam infallibiliter et necessario
sequatur motio efficax et donum fidei et iustificatio-
nis. que quo modo sane dici possunt non videt.
Tolerabilius foret aliquid positivum naturale, quam
aliquid negativum dispositionem gratie statueret.
P. Hec sententia videtur evincere efficaciam
gratie que statuitur in vocatione congrua.
Ut enim quis accepto auxilio sufficiente, et pro-
posito obiecto habeat se negativum, non opus est effi-
caci suasioni: suasio enim non tendit ad hoc ut
quis se negativum habeat, sed ut positivum amplectatur
obiectum propositum. atque hoc ipso quo se habet nega-
tivum; dabitur ei motio efficax determinans ad consensum.
ut hec sententia docet. ad quid ergo servit ista
efficacia gratie? sufficit enim illa motio efficax. Unde
alii qui ponunt hanc motionem non agnoscunt aliud auxilium

limum efficaciam, sed omnem efficaciam in illa motione consti-
tuunt, et merito. Cuius enim maioris efficaciam desis-
derat, quam sit ea que voluntatem determinat?

Dices, efficaciam suasionis requiri ut de facto vo-
luntas non veniat obiecto proposito. ac hoc absurdum
videtur: nulla enim est ratio cur voluntas
semper positivè iudicat bonum quod ei proponitur, quan-
do non adhibetur suasio efficax. alioqui verum esset
liberum arbitrium sine suasionis efficaci et ipse
determinatum ad veniendum bono: ac prorsus ad nihil
valeret nisi ad peccandum. Sed et voluntas ea se
absque ullo gratie auxilio potest suspendere suum
actum, quando nullum videt preceptum: in qua sus-
pensione nullum est preceptum: ergo ad hoc ut non veni-
tatur positivè non est opus suasionis efficaci. hoc ipso
enim quo proposito bono suspendit suum consensum,
non venitur positivè sed habet se negativè.

Denique illud non veni positivè, sufficientissime
immo necessario iuxta principia huius sententie pro-
venit de eo quod voluntas non determinatur a Deo
ad veniendum, ut statim attendam. ergo non opus est
ad hoc suasionis efficaci.

9. Accedit quod huius sententie auctores non coherent-
ter loquantur, cum enim duplicem ponant efficaciam:
alteram in vocatione, scilicet suasionem: alteram in hac divi-
na motione, qua efficaciter applicatur voluntas humana

ad actum: priorum voluntas pendet ab libero arbitrio viri-
tus gratie instructo: posteriorum vero voluntas pendet
a libero arbitrio solum negativè se habent: ad quod
nullis gratie viribus, nec ullo concursu Dei opus est
que sane male coherent. si enim a libero arbitrio
pendet ut sit vel non sit efficacissima ista motio:
cur non etiam ut suasio sit efficax vel inefficax,
hoc est ut effectum habeat, vel effectu careat? omitto
quod frustra peculiaris efficacia in suasionè requiratur,
si Deus sua motionè voluntatem prædeterminat: ut
in octava rationè ostensum.

10. Denique, si quis bene attendat videt hanc
sententiam scriptam curterè: requirit enim ad omnem
actum positivum motionem divinam, qua Deus utatur
causa secunda tanquam instrumento: ac prout
non ponit ullum actum positivum in potestate volun-
tatis nisi mediato, nempe quatenus illa motio divina
est in potestate voluntatis. hanc autem motionem
non ponit etiam immediatè in potestate voluntatis sed
solum mediato illa dispositione negativam. ipsam vero
dispositionem negativam solum immediatè in volunta-
tatis potestate collocat, et illa mediato, cetera omnia.
hæc autem nullo modo consistunt. si enim negativitas
cuius actionis est immediatè in potestate voluntatis,
etiam positio illius: quia libertas, et potestas contra-
dictionis. consistit enim in quadam indifferentia voluntatis

ad agere, et non agere. si ergo immediati est indifferens
ad non agere etiam ad agere. itaque contradictionem
implicat ut negatio actionis per se et immediati libera
sit: et actio positiva solum sit libera in sua causa, nempe,
per in dispositione quadam negativa. Confirm. quia
hoc ipso quo negatio actionis dicitur libera eo ipso signi-
ficatur tam posse non esse nulla facta praesentia muta,
tionem in voluntate, seu omnibus praesentibus eodem modo se
habentibus. atque non esse: istius negationis nihil est
aliud quam positio actionis: ergo actio illi negationi
opposita potest immediati poni in voluntate, nec opus
est ad illam vlla dispositio negativa, aut motio
praesentia.

Rursus si nulla actio positiva potest poni in voluntate,
et nisi Deo mouente et praedeterminante divina
motio est proxima ratio cuiuslibet actionis et ideo quae
libet actio hic et nunc est, quia Deus hic et nunc ad
illam mouet. ergo negatio et absentia divinae motiois
erit causa absentiae actionis: et ideo idcirco talis
actio abest quia Deus ad illam non mouet. si enim
affirmatio est causa affirmationis negatio est caus
sa negationis. si praesentia divinae motiois est
causa praesentiae actionis; absentia divinae motiois
erit causa absentiae actionis: ergo absentia actionis
non est reducenda in libertatem voluntatis, ut in propri
am causam; sed in absentiam motiois divinae, sicut

presentia actionis in presentiam motionis divinae.
Ducit verum quidem esse absentiam actionis reduci in
absentiam motionis divinae, sed hoc absentia motionis ultio-
rius reducit in defectum dispositionis liberi arbitrii.
quia enim liberum arbitrium non se disponit ^{in actu} ~~in actu~~ ^{negativa}
dispositione ad divinam motionem. Idcirco illa ea motio
illi non datur. Et hoc modo libertas arbitrii est prima
radix in quam ultimo omnis actio positiva libera et
negativa actionis reducit. Contra In quo consistit
ille defectus dispositionis? si enim dispositio ad motum
omnem divinam est negativum se habere, seu non resistere,
obieto proposito: defectus dispositionis nihil erit aliud
quam resistere. Negatio enim non tollitur nisi per
positivum contrarium. atqui resistere non est immediate
in potestate voluntatis, cum sit aliquid positivum, ad
quod requiritur motio divina, et consequenter alia dis-
positio negativa. Unde perspicuum est illam solutionem
fuisse esse; ac primum firmum esse quod inferitur,
nisi, absentiam actionis, et omnem illam dispositionem
negativam, in qua tota libertas fundatur non esse
liberam, sed necessariam; et reduci in solam voluntatem
divinam volentem movere ad actum contrarium.
Summa huius rationis est. si negatio actionis est im-
mediate libera, etiam actio est immediate libera; pro-
inde falsum est ad eam se requiri motionem determinatam,

tem, si actio non est immediatè libera, nec est etiam nega-
tio actionis immediatè erit libera. Undè cum nihil
assignari possit quod immediatè sit liberum (ppter
actionem affirm. et negationem eius nihil potest esse
liberum) consequens est tolli planè totam libertatem.

6ta Propositio.

Voluntas in suis actibus determinatur a iudi-
cio rationis quo stant non potest aliter velle.

Examen.

Hæc propositio etsi a quibusdam pp, tentatur; tamen
non est solida: immo non videtur pp probabilis. tum
quia nullus actus voluntatis erit per se et immediatè
liber, sed solum in sua causa, ex quo multa sequuntur
inconmoda: nec in voluntatè erit unquam vlla dispo-
sitiò immediatè indifferens ad velle et nolle: in qua
tamen indifferentià consistit ratio libertatis. tum
quia omnis motus voluntatis reducit in principium
non liberum; ac prout nullus motus erit absolutè liber.
sed omnia necessariè ut fuso et clarè multi scriptores
ostenderunt. Fonseca 9. metaph. Suarez, tom. 1.
metaph. disput. 19. H. Salas. l. 2. pag. 693.
Lestinus de grat. c. 5. num. 15. et alii.

